

Tungafetaa
Badara ye Sidabana soro
cogo min na

L'aventurier
Comment Badara a eu le SIDA

Ecrit en langue bozo-tigemaxo par Maama Thienta.

Révisé par Kamu Karonta et Kurumi Nadio.

Traduit en langue bozo-djenama par Baya Songué. Révisé
par Youssouf Kaka.

Assistance en langue bambara : Fatim Bouaré

Assistance en langue française : Carole Bridonneau

Lecture : Youssouf Kaka et Modibo Korenzo

Bamanankan
Mali

Copyright © 2021, SIL Mali

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Cette création peut être utilisée à des fins commerciales.

Cette création peut être adaptée ou complétée, mais l'œuvre ainsi modifiée ne peut être diffusée que sous une licence identique ou similaire à celle de la création originale. Les mentions relatives aux droits d'auteur, d'illustrateur, etc. doivent être conservées.

Ceci est un livre canevas. Vous êtes libres de le traduire et de l'adapter en langues africaines à condition de mentionner les sources indiquées ci-dessous.

Adapté de l'original, *Badara sidaakiren baanaa*, Copyright © 2020, SIL International. Sous licence CC BY 4.0.

Histoire : Maama Thienta

Réalisation : Kamu Karonta et Kurumi Nadio

Conseils médicales : Moussa Dabou

Lecture : Youssouf Kaka et Modibo Korenzo

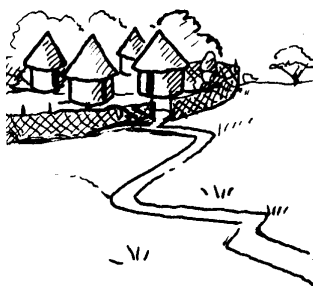
Images :

couverture, pages 1 à 6, 11 (en haut), 13 et 14 :

Haaji Karabenta, © 2005 SIL Mali. CC BY 4.0

pages 1 (à gauche), 7 à 12, 15 à 18 : International Illustrations; The Art Of Reading 3.0, © 2009 SIL International. CC BY-SA 4.0

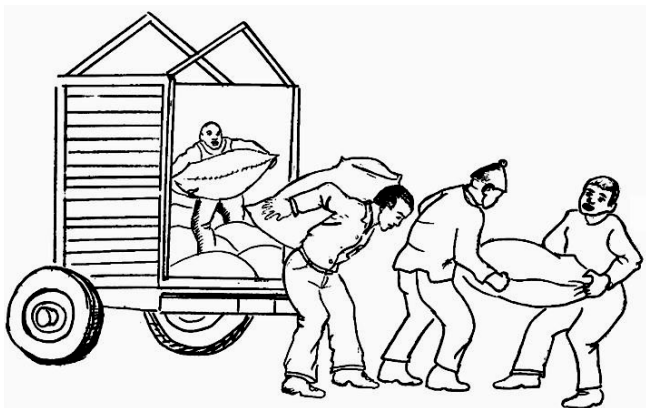
Nin tun ye kamalen do ye. A tsoo Badara. A wulila so k'a soro fen tun t'a fa n'a ba fe. A dusura ka bo ka taa fen jini. A ka kan ka mun de ke walasa a ka fen soro? A jiginna a hakili la ka bo ka taa tunga fe.

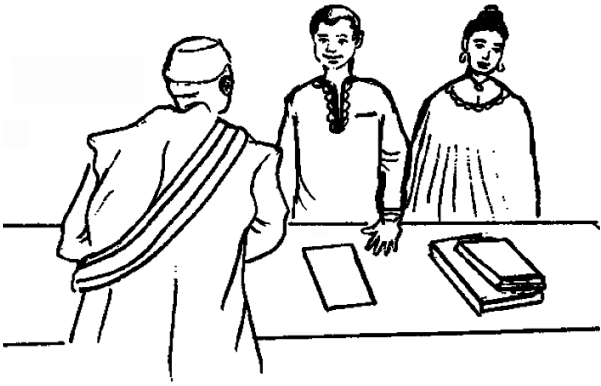

Don do a y'a laben ka sira jini a somogwo fe. U ye sira d'a ma, k'a soro ka duwawu k'a ye. U y'a ladi, u ko a kana don manamanako foyi si la. Ani fana, a kana jine a komogwo ko.

Don dow, temenna hali u dala dumuni tun t'u bolo, k'a sababu ke bolokolonya ye.

Ala ka sebaaya la Badara taara a ka tungafetaa la, a ma baara bo baara la. A tora a ka baara la fo Ala ye garisege numan d'a ma. A y'a yere lahine, k'a komogow fana lahine. A jora a ka denkeya jorjora la. O de kason makorobaaw b'a fo ko, ni denke bora a kana jine a bokun ko.

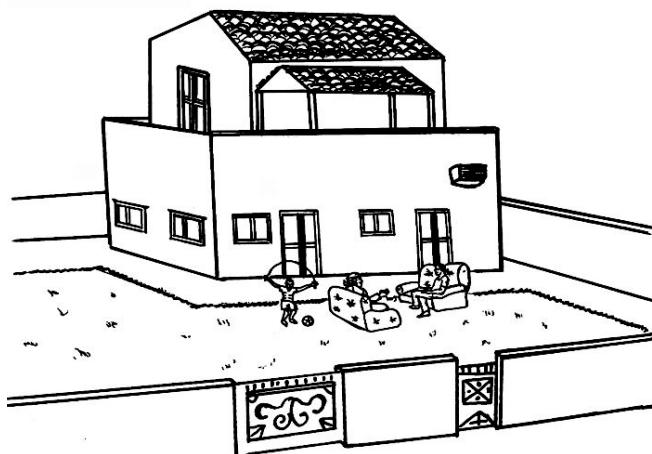
Badara ye baara ke fo k'a fentigiya. A ne bɔra muso dɔ fe. A y'o furu. U ye waati jan ke jɔɔɔn fe. Duna neema beɛ tun b'u kan.

Jaaja bana dɔ tun be muso in na, a be fo bana min ma ko SIDA. Fura ma sɔɔɔ bana min na hali sisan. A kera sababu ye ka bana yeɛma Badara fe. Nka u fila si tun t'a dɔn ko bana b'u la. U ye san caman ke jɔɔɔnfe o cogo la. U mana den o den sɔɔɔ o be sa.

Don da la a jiginna ce hakili la, a n'a muso ka taa jigon fe a faso la. U y'u laben ka taa.

U taalen, u ye tuma jan ke jigon fe yen. I be miiri fen o fen na k'a fo o be soro nafolotigi ka so, n'i taara Badara ka so, o bee tun be soro yen.

Sani Badara tun ka taa a ka tungafetaa la, o tun y'a soro muso do tun maminelen don a ye. A bolen ko tunga la, a somogwo y'a wajibiya a k'o muso fana furu. A y'o furu. Bana in yelemana o muso fana fe. O kera sababu ye ka muso ka jenenmaya tije a bolo.

Kalo dama do temenen ko, bana ye
Badara n'a muso folo fila bee faga. O
temelen ko, kalo dama do tugun, a muso
filanan n'a den bee sara.

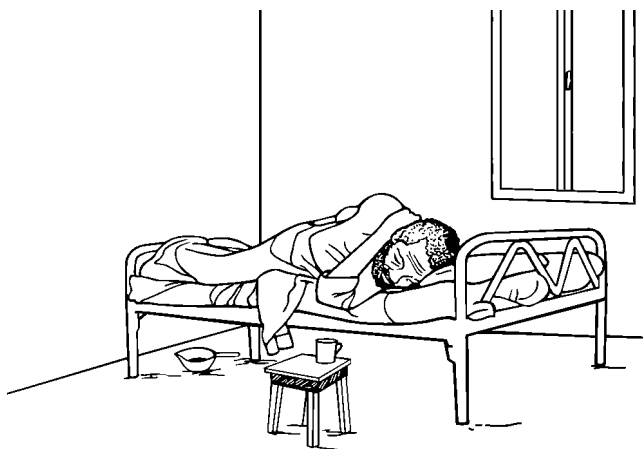

K'i yere kɔɔsi !

Ne be fen min fo aw ye n baden, an file tile min na bi, bee k'i yere kɔɔsi ka bo SIDA ma, ka d'a kan, SIDA ye bana min ye fura ma sɔɔ a la. A mana mɔgo fen o fen mine a te keneya tugun. San'i k'i jugu kele, a nini k'a don folo. Ni an b'a fe, k'an yere tanga ka bo bana ma, an ka kan k'a sɔɔcogo don.

Fɛn jumɛn de ye SIDA ye ?

Adamaden dalen bɛ cogo min na, bana misenni caman bɛ yen a farikolo bɛ se ka olu kɛɛ a yɛrɛ ma. Misaliya la ni mura ye mɔɔ min minɛ, hali n'i m'a furakɛ a bɛ kɛnɛya.

Nka ni SIDA ye mɔɔ min minɛ, hali ni bana fitini y'o tigi minɛ a farikolo tɛ se k'o kɛɛ tugun. O de kosɔn a bɛ fɔ ko SIDA bɛ mɔɔ faga, ka d'a kan, n'a ye mɔɔ fɛn o fɛn minɛ o tigi farikolo tɛ se ka bana foyi si kɛɛ a yɛrɛ ma tugun.

SIDA ye Ala ka nankata ye wa ?

Mɔgɔ dɔw mirila ko, SIDA ye Ala ka nankata ye walasa ka jigin jeneyakelaw kan. Badara y'a yeɓema a muso filanan fe, Badara dun ma jeneya ke, a muso ma jeneya ke, denmisenw fana m'a ke.

Mɔgɔ dɔw fana b'a miri ko, nin bana dilana walasa jɛɔɔɔnmaw ka siga ɔɔɔɔn na. O dun fana te tije ye.

SIDA ni bana tɔw beɛ ye cogoya kelen ye, sɔɔɔcogo b'u la. N'an b'a dɔn a be mɔgɔ

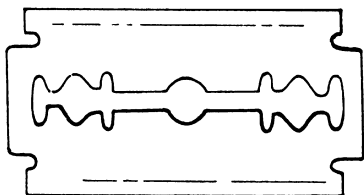

Ni SIDA ye mɔɔ minɛ, a tigi bɛ se ka kenɛya wa ?

Mɔɔ dɔw b'a miiri ko nasaraw de ye SIDA bana dilan. O tɛ tiɲɛ ye. N'u tun y'a dilan, u tun na fura dilan a la.

Nka SIDA bɛ nasaraw faga cogo min na bɛ farafinw faga o cogo kelen na.

Fura tɛ yen min bɛ se ka SIDA bana furakɛ. SIDA bɛ mɔɔ min na, fura bɛ yen minnu bɛ se k'o tigiw demɛ k'a to balo la san caman.

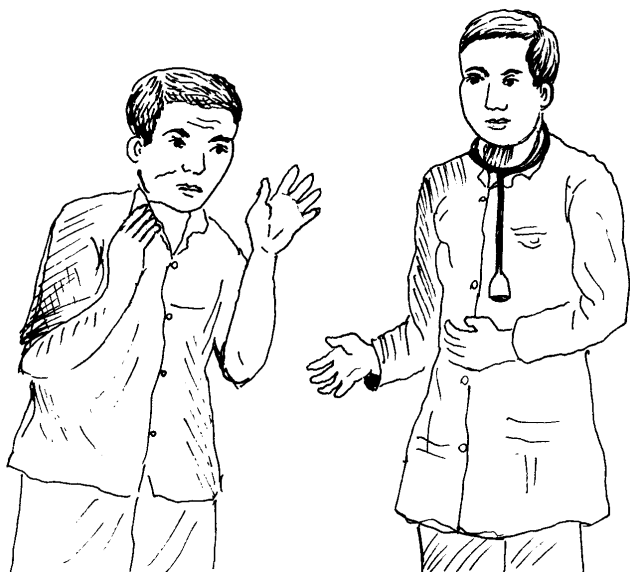
SIDA be mɔɔ mine cogo di ?

1. SIDA be mɔɔ minnu na, a fanba y'a sɔɔ ce ni musoya sira de fe.

2. Cogo wɛre la, mɔɔ be se k'a sɔɔ joli sira fe. Misaliya la: Ni laamu ye SIDA bagato tige, walima pikiribiye k'a sɔɔ, o laamu kelen ka mɔɔ wɛre tige walima o biye kelen, o cogo la SIDA be yeɓema a tigi fe.

Nka, a fanba be sɔɔ ce ni musoya sira de fe.

Min ye denyɛɛniw ye : ni den wolola ni SIDA bana ye, a san foɓo la a te se ka don

**Mɔɔɔ bɛ sɛ k'a dɔn cogo di ko SIDA
banakisɛ b'a joli la ?**

A tigi ka kan ka taa a joli sɛgɛsɛgɛ
dɔɔɔɔɔɔɔɔ la. O cogo dɔɔɔn de la mɔɔɔ bɛ
sɛ ka d'a la ko SIDA b'a la, walima a t'a
la. O bɛ kɛ dɔɔɔɔɔɔɔɔ dɔw la fu Mali
kɔɔɔ. A caman jaabi tɛ mɛn, a bɛ sɛ ka
dɔn lɛri kɛlɛn jɔɔɔɔn kɔɔɔ.

SIDA bagatɔ ka kan k'a yere kolɔsi mun de la ?

Mɔɔɔ kelen-kelen bɛɛ ka kan k'i yere mine ka bɔ jɛnɛya ma. An ka kan ka tilen an jɛɔɔɔw ye ! Nka, e min ko e tɛ se k'i sigi yɔɔ kelen na, i ka kan ka manani k'i tagamanɔɔɔ ye.

Mɔɔɔ dɔw b'a miri ko, bana in bɛ sɔɔ manani de fɛ ka jɛnsɛn. O tɛ tiɛ ye ! Manani ye fɛɛɛ numan ye, min bɛ se ka e n'i jɛɔɔɔ tanga ka bɔ SIDA ma. Ka SIDA to i la, n'i ye manani kɛ bolokɔfɛfɛn ye, i bɛ kɛ mɔɔɔ wɛrɛw ka bɔnɛ sɔɔ sababu ye. I ni mɔɔɔ wɛrɛw ka to ka jɛ mine na, minnu bɛ se ka joli bɔ mɔɔɔ la, o

SIDA bagato ka kan k'a yere mine cogo di?

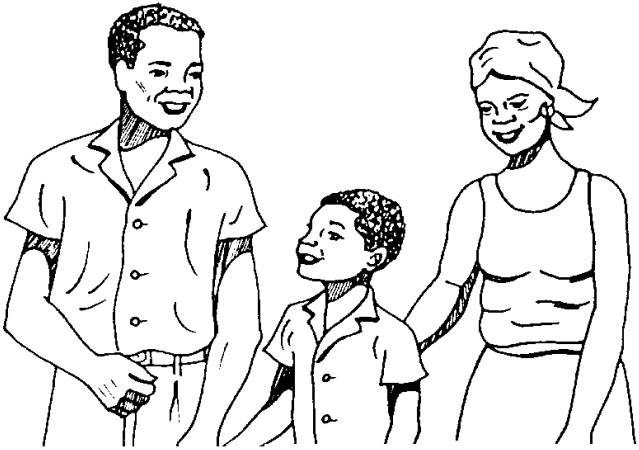
Ni SIDA bana b'i la, i jigi kana misenya i ka jenenmaya la. I be se ka to jenenmaya la san caman k'a soro a ma i bin. Tjje don, i te se ka keneya, nka fura be yen minnu be se k'i fari dema a fanga kana ban. O furaw be di banabagato ma a waati la fu. I kana a miiri ko i ka jenenmaya nafa banna ko SIDA bana b'i la. I k'i yere mine ka je, ka dumuni nafamaw dun (vitamini ka ca dumuni

SIDA bagato ka kan ka mun de ke walasa mogo werew ka kisi ?

I kolosi i kana bana lase mogo werew ma !
A ka c'a la SIDA bagato be SIDA lase a jengon ma. I ka manani don walasa i jengon ka kisi. A folo folo mogo kelen kelen be ka kan ka ke ladiri ye a jengon ma, jango SIDA be mogo minnu na ! N'i te se k'i yere mine, manani y'i kan waajibi ye walasa i kana ke bone sababu ye mogo werew ma.

Joli sɛgɛ-sɛgɛ

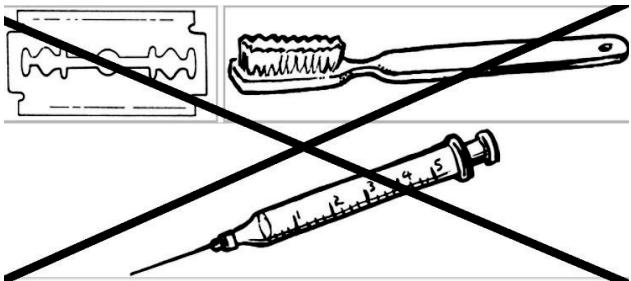
Ƴɔgɔn dɛmɛ ko ɲuman bɛ yɛn bi SIDA bana kɛlɛli la : k'i joli sɛgɛ-sɛgɛ ni SIDA t'i la. Ni furu fɛn o fɛn bɛ kɛ, a ɲinilen don cɛ ni muso fila bɛɛ fɛ, u ka taa u joli sɛgɛ-sɛgɛ ni SIDA t'u dɔ la kelen na. O joli sɛgɛ-sɛgɛ bɛ kɛ dɔgɔtɔɔsow la. Ni SIDA ma yɛ u fila si la, furu bɛ se ka kɛ, baasi t'a la. Nka n'a yera u dɔ la kelen na, o kɔni Ala ka na ni hɛɛ yɛ ! Dɔgɔtɔɔ bɛ se ka fɛɛɛ dɔw fɔ minnu bɛ se k'a to a kana juguya.

Fɛn minnu te SIDA bana yelɛma mɔɔɔ fɛ
k'aw to jɛ la :

- k'i bolo don a bolo o te basi ye,
- ka dumuni kɛ minɛn kelen na
- walima ka aw min jifilen kelen na.

Nin kow si te se ka SIDA yelɛma mɔɔɔ fɛ.
Cɛ ni musoya sira fɛ, ani joli sira fɛ, olu
dɔɔɔn de be se ka SIDA yelɛma mɔɔɔ fɛ.

**K'i janto i ka kurusi jala la, o ye
hɔɔnya ye. An ka kan k'an hakili
t'o la kosɔɛ.**

**Ala ye nin herɛ min d'an ma, a
k'an demɛ n'a minɛ ko numan ye
hakilitigiya kɔɔ!**

**Ala k'an kisi
ka bɔ SIDA bana ma!**